

Fettavskiljare

FETTAVFALL OCH URSKILJNING AV FETT UR SPILLVATTEN

Varför behövs fettavskiljare?

Kommunala reningsverk är till för att ta emot och rena förorenat spillvatten från hushåll, till exempel vatten från toalett, hygien, tvätt och disk. Spillvatten från lokaler där livsmedel produceras eller behandlas innehåller ofta mycket fett. För att undvika problem med ledningar och rening måste spillvattnet fettavskiljas innan det lämnar fastigheten.

Konsekvenser av fett i avloppsvattnet

Fett som släpps ut i spillvattnet från till exempel bageri, slakteri eller restaurangkök stelnar när vattentemperaturen sjunker, vilket gör att fettet fastnar i ledningsnät, pumpstationer och reningsverk. Detta kan orsaka stopp, som medför källaröversvämning eller att orenat avloppsvatten bräddar ut från avloppsnätet till kringliggande vattendrag.

Då fettet bryts ner i ledningsnätet bildas svavelväte som skadar ledningarna genom frätning. Gaserna är också illaluktande och hälsofarliga. Fettet kan även locka råttor till fastigheten via ledningsnätet.

När behövs en fettavskiljare?

För att förhindra utsläpp av större mängder fett ska fettavskiljare vara installerad i fastigheter med livsmedelshandtering. Exempel på verksamheter som släpper ut mycket fett:

- *Bageri/konditori*
- *Catering*
- *Hamburgerbar*
- *Restaurang*
- *Livsmedelsindustri*
- *Charkuteri*
- *Storkök*
- *Gatukök*
- *Slakteri*
- *Personalmatsal*
- *Rökeri*
- *Livsmedelsbutik*
- *Pizzeria*
- *Förskolor/skolkök*

Observera att spillvatten från exempelvis mejeri, osttillverkning och fiskberedning ofta kan behöva ytterligare reningssteg utöver fettavskiljare, till exempel slamavskiljning.

Fettutsläpp kan:

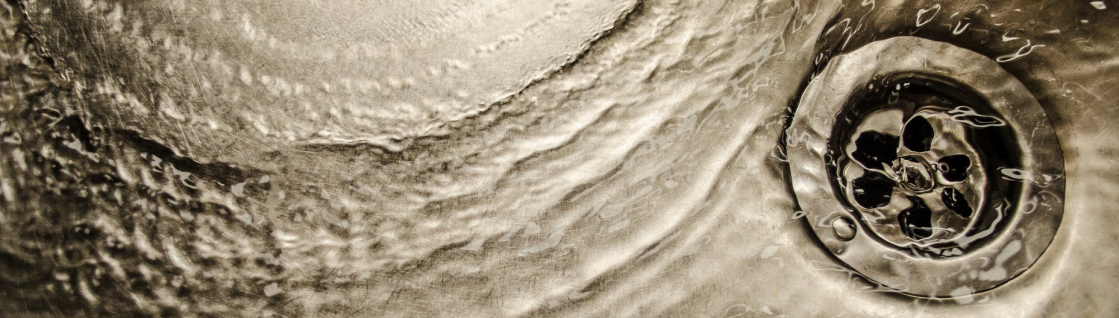
Skada ledningar genom frätning

Orsaka källaröversvämning på grund av igensättning

Orsaka luktproblem

Leda till skadliga utsläpp i sjöar och vattendrag

Locka råttor till ledningsnätet

Hur fungerar fettavskiljaren?

Fettavskiljare måste installeras i verksamheter där det uppstår fetthaltigt spillvatten. Fettavskiljaren är fastighetens säkerhetsanordning som förhindrar att fetthaltigt spillvatten och sediment släpps ut till ledningsnätet.

Fettavskiljare fungerar enligt principen att fett har lägre densitet än vatten. När vattnet rinner genom avskiljaren sjunker slam och tyngre partiklar till botten i den första delen. I nästa del flyter fett upp till ytan och fångas upp, medan vattnet rinner vidare ut till avloppsledningsnätet.

En fettavskiljare måste tömmas och rengöras regelbundet

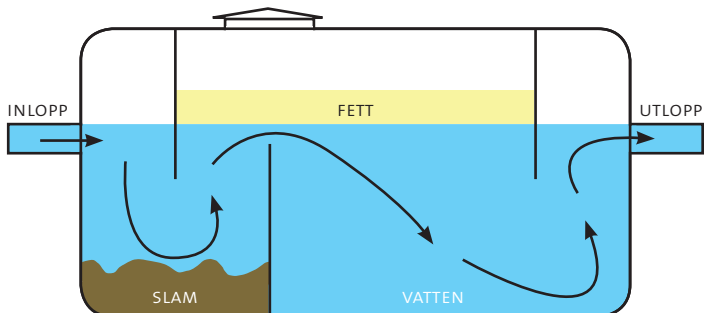
Om inte underhållet av fettavskiljaren sköts, kommer den dimensionerade fettvolymen att överskridas med fettutsläpp som följd. Det är viktigt att avskiljaren är rätt dimensionerad och att den töms tillräckligt ofta för att bibehålla sin funktion. Är intervallet mellan tömningar för långt finns risken att fett inte avskiljs utan följer med spillvattnet ut. Det finns också en risk att avskilt fett bryts ned inne i avskiljare och att gaser bildas med dålig lukt och hälsorisker som följd.

Endast mindre mängder fett ska tillföras en fettavskiljare. Avskiljaren är inte konstruerad för att ta emot större mängder fett, som exempelvis frityrolja, utan den är endast avsedd att avskilja fetthaltigt vatten.

Det är alltså inte tillåtet att tömma frityrolja eller liknande direkt i avskiljaren, utan det ska samlas upp i annat kärl som PET-flaska eller liknande. I Lidköpings kommun lämnas uppsamlat fett på Kartåsens återvinningscentral.

Fettavskiljarens funktion

1. Inlopp
2. Slamavskiljning
3. Fettavskiljning
4. Utlopp till ledningsnätet

Fastighetsägaren

Det är fastighetsägaren som är ansvarig för sitt och eventuella hyresgästers utsläpp till ledningsnätet. Därför är det viktigt att fastighetsägaren har kännedom om den verksamhet som bedrivs i fastigheten och vet vilka krav som ställs.

Fastighetsägaren är ansvarig för att fettavskiljaren kontrolleras, underhålls och töms enligt gällande regler och att kontroll av anläggningens funktion sker minst en gång om året. Information om ändring i fastighetens VA-installation ska lämnas till kommunens bygglovskontor.

Om fettavskiljare saknas i en verksamhet som har fetthaltigt vatten, har VA-huvudmannen rätt att ställa krav på att fastighetsägaren installerar en fettavskiljaren inom en viss tid.

Fastighetsägaren ska lämna information om fettavskiljaren till VA-huvudmannen genom att fylla i blanketten Information om fastighetens fettavskiljare. Blanketten finns på lidkoping.se/vatten.

Skötsel, kontroll och tömning av fettavskiljare

Både fastighetsägaren och verksamhetsutövaren ansvarar för att anläggningen fungerar tillfredsställande, och att tillsyn och underhåll genomförs. Detta regleras i förordningen om verksamhetsutövarens egenkontroll (SFS 1998:901).

I egenkontrollen ingår att kartlägga och bedöma de risker som verksamheten ger upphov till, till exempel bräddning av orenat spillvatten till följd av stopp i ledningar. I egenkontrollen bör även kontroll av larm samt slam- och fettnivå ingå.

Drift och underhåll ska ske löpande enligt standard SS EN 1825-2.

Besiktning

En gång per år i samband med tömning och rengöring av fettavskiljaren ska fastighetsägaren tillsammans med tömningsentreprenören göra en besiktning. Vid detta tillfälle kontrolleras fettavskiljarens kondition, skiljeväggarna, in- och utlopp samt larmgivare och larmdisplay.

Fastighetsägaren ska upprätta ett besiktningssprotokoll och ansvarar för att eventuella fel åtgärdas. Fastighetsägaren ger en kopia av besiktningssprotokollet till tömningsentreprenören och en till verksamhetsutövaren. Verksamhetsutövaren ska vid förfrågan kunna redovisa för VA-huvudmannen att åtgärden är utförd.

TÄNK PÅ! Det är fastighetsägaren som är ansvarig för sitt och eventuella hyresgästers utsläpp till ledningsnätet. Därför är det viktigt att fastighetsägaren har kännedom om den verksamhet som bedrivs i fastigheten och vet vilka krav som ställs.

Anvisningar för skötsel av fettavskiljare

- Fettavskiljaren ska vara försedd med automatisk larmutrustning.
- Fettavskiljaren ska vara utrustad med provtagningsbrunn. (Provtagningsenheten ska vara monterad efter fettavskiljaren).
- Larmets kontrollpanel ska vara synligt placerad med tydlig instruktion för de som vistas dagligen i lokalen. De ska också veta vad ljus- och ljudlarmet innebär.
- Larmets funktion ska kontrolleras minst en gång per år.
- Kontroll av ljud- och ljussignal i larmet sker genom att givaren lyfts upp. Rengöring av givaren görs i samband med kontrollen.
- Avskiljaren ska tömmas och rengöras minst två gånger per år, oftare om behov finns.
- Avskiljaren ska omgående tömmas när kontrollsonden larmar.
- Fettavskiljaren måste fyllas med vatten direkt efter tömningen, i annat fall kan fett följa med ut i avloppet när nivån når utloppsöröret.
- Avskiljaren ska installeras på sådant sätt att alla delar som kräver underhåll ska vara lätta att komma åt.
- Fettavskiljarens lock ska vara lättåtkomligt för tömning och inspektion. Inga föremål och ingen jord, grus, snö, is, rost eller liknande får blockera vägen till eller runt avskiljaren.
- Vid förfrågan ska upprättat tömningsavtal med transportör kunna visas. Att tömning och underhåll utförs ska även kunna visas via protokoll och journalföring.

Installation av fettavskiljare

1. Kontakta en VVS-konsult eller VVS-entreprenör för att ta fram dimensioneringsunderlag för fettavskiljaren baserat på verksamhet och vattenflöde, och för val av storlek och typ, lämplig placering och tömningsinstallation.
2. Teckna ett abonnemang för tömning av fettavskiljaren med tömningsentreprenör.

För att en fettavskiljarinstallation ska vara godkänd gäller:

- Storlek, installation, drift och underhåll ska utföras enligt SS-EN 1825-2 och SS-EN 1825-1.
- Fettavskiljaren ska vara CE-godkänd.
- Brunnar till markförlagda fettavskiljare ska vara försedda med godkända och täta lock.
- Avskiljaren ska ha en avluftning ut från fastigheten, och utrymmet där avskiljaren placeras ska ha tillräcklig ventilation för att förhindra dålig lukt.
- Avskiljaren får inte placeras i en lokal där det hanteras livsmedel eller i liknande utrymmen där man vid tömning måste passera eller dra slang igenom.
- Köksavlopp, diskmaskiner och golvbrunnar ska anslutas till fettavskiljaren, men inte avlopp från toalett och hygienutrymmen.
- Ett abonnemang för tömning av fettavskiljaren ska tecknas med tömningsentreprenör.

Genom att avskilja och hantera fettavfall på ett säkert sätt förhindrar du skador i vattenmiljön, reningsverkens processer, ledningsnätet och människors arbetsmiljö.

Lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster och ABVA

VA-huvudmannen

- VA-huvudmannen är inte skyldig att ta emot spillvatten vars beskaffenhet i en väsentlig mån avviker från hushållspillvatten.
- Om problem med fett i ledningsnätet uppstår kan VA-huvudmannen ställa krav på omedelbara åtgärder hos den aktuella fastighetsägaren, till exempel underhållsponing.
- VA-huvudmannen har rätt att tillfälligt begränsa fastighetsägarens möjlighet att nyttja avloppsanläggningen, genom vattenavstängning.

Fastighetsägaren

- Fastighetsägare får inte tillföra avloppet vätskor, ämnen eller föremål, till exempel fett i större mängd, som kan inverka skadligt på ledningsnätet eller anläggningens funktion eller på annat sätt medföra skada eller olägenhet, till exempel stopp, avlagring, vidhäftning, gasbildning och försämrad slam kvalitet.
- Fastighetsägaren kan bli skadeståndsskyldig vid stopp, skada eller annan olägenhet som orsakats av att fettavskiljare saknas eller inte fungerar som den ska.
- Om en fastighetsägare trots skriftlig tillsägning inte installerar en rätt dimensionerad fettavskiljare eller följer dessa riktlinjer har VA-huvudmannen rätt att stänga av vattnet.

Boverkets byggregler (BFS 2011:6, BBR18)

I spillvatteninstallationer där vattnet kan innehålla mer än obetydliga mängder av skadliga ämnen ska spillvattnet behandlas eller avskiljare installeras. Utformningen av avskiljare ska säkerställa att det avskilda inte kan släppas ut okontrollerat eller oavsiktligt.

Plan- och bygglagen (2010:900)

Enligt plan- och bygglagen skall byggprodukter som omfattas av en harmoniserad standard (SS-EN 1825 för fettavskiljare) ha en prestandadeklaration och vara CE-märkt.

TÄNK PÅ!

- Fettavskiljare ska installeras i verksamheter där fetthaltigt spillvatten uppstår.
- Fettavskiljare utformas enligt standard SS-EN 1825.
- För att en fettavskiljare ska bibehålla sin funktion krävs att den regelbundet underhålls och töms.

Har du frågor om fettavskiljare? Ring kommunens kontaktcenter på telefon 0510-77 00 00.

Lidköpings kommun
531 88 Lidköping
0510-77 00 00
www.lidkoping.se